

CÁN bộ là nhân tố quyết định sự thành bại của toàn bộ sự nghiệp cách mạng Việt Nam do Đảng ta lãnh đạo. Công tác cán bộ bao giờ cũng được Đảng và Bác Hồ hết sức coi trọng. Những thành tựu vĩ đại của cách mạng nước ta mấy chục năm qua có nhiều nguyên nhân, trong đó có một nguyên nhân cơ bản là chúng ta đã thực sự coi trọng và làm tốt công tác cán bộ.

Thế nhưng, trong điều kiện kinh tế thị trường và hội nhập quốc tế hiện nay, vấn đề cán bộ, nhất là phẩm chất và năng lực của người cán bộ cách mạng đang bị thử thách hết sức gay gắt. Đại hội IX, Đảng ta thẳng thắn nhận định: *"Tình trạng tham nhũng, suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống ở một bộ phận không nhỏ cán bộ, đảng viên là rất nghiêm trọng. Nạn tham nhũng kéo dài trong bộ máy của hệ thống chính trị và trong nhiều tổ chức kinh tế là một nguy cơ lớn đe dọa sự sống còn của chế độ ta. Tình trạng lãng phí, quan liêu còn khá phổ biến"*(1). Hội nghị Trung ương 9, khóa IX tiếp tục nhận định: *"tình trạng suy thoái về đạo đức, lối sống, tệ quan liêu, tham nhũng, lãng phí trong một bộ phận cán bộ, đảng viên chưa được ngăn chặn và đẩy lùi, chủ nghĩa cá nhân có chiều hướng phát triển; ở nhiều đảng viên và tổ chức cơ sở đảng tính chiến đấu, tinh thần bảo vệ đường lối, chính sách của Đảng, bảo vệ lợi ích chính đáng của nhân dân yếu. Tình hình tham nhũng, tiêu cực vẫn rất nghiêm trọng trong các lĩnh vực xây dựng cơ bản, nhà đất, tài chính doanh nghiệp nhà nước, chi tiêu ngân sách và thi hành pháp luật. Tình trạng trên đây hiện vẫn là nổi bật, khoản lớn của cán bộ, đảng viên và nhân dân"*(2).

Làm thế nào để ngăn chặn sự thoái hóa, biến chất và yếu kém của một bộ phận cán bộ, đảng

Tư tưởng "nâng cao đạo đức cách mạng, quét sạch chủ nghĩa cá nhân"

CỦA HỒ CHÍ MINH

NGUYỄN LINH KHIẾU

viên trong điều kiện hiện nay để xây dựng một chiến lược cán bộ đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ cách mạng, theo chúng tôi, có nhiều nội dung, trong đó tìm hiểu, học tập một cách sâu sắc và thực hiện đúng tư tưởng Hồ Chí Minh về công tác cán bộ là "chìa khóa" quan trọng nhất.

Hồ Chí Minh từng nói: Công việc thành công hay thất bại đều do cán bộ tốt hay kém. Theo Người, điều chủ chốt với cán bộ là có phẩm chất đạo đức cách mạng hay không. Theo Bác, con người ta có bốn đức: Cần, Kiệm, Liêm, Chính... Thiếu một đức, thì không thành người. Khi nói về mối quan hệ giữa tài và đức của cán bộ, đảng viên, Người giải thích: *"Đức là đạo đức cách mạng. Đó là cái gốc, rất là quan trọng. Nếu không có đạo đức cách mạng thì có tài cũng vô dụng. Đạo đức cách mạng là triết để trung thành với cách mạng, một lòng một dạ phục vụ nhân dân"*(3). Rõ ràng, đối với Hồ Chí Minh,

(1) Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ IX, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2001, tr 76

(2) Văn kiện Hội nghị lần thứ chín Ban Chấp hành Trung ương khóa IX, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2004, tr 64 - 65

(3) Hồ Chí Minh: Toàn tập, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000, t 11, tr 329

cán bộ là nhân tố quyết định sự thành bại của cách mạng; trong đó, vấn đề đạo đức cách mạng của người cán bộ là quan trọng nhất, là tiêu chí số một. Người nhiều lần khẳng định: không có đạo đức cách mạng thì dù có tài cũng vô dụng.

Chính vì nhất quán trong tư tưởng vấn đề cán bộ là cốt tủy của sự nghiệp cách mạng nên suốt cuộc đời mình, trong bất cứ hoàn cảnh nào, Người cũng đau đầu một niềm suy nghĩ xây dựng đội ngũ cán bộ, đảng viên vừa "hồng" vừa "chuyên" ngang tầm với nhiệm vụ cách mạng, xứng đáng với niềm tin yêu và trông cậy của nhân dân. Người đặc biệt quan tâm xây dựng *đạo đức cách mạng*. Theo Bác, người cách mạng phải có đạo đức cách mạng làm nền tảng, mới hoàn thành được nhiệm vụ cách mạng vẻ vang. Và, người cán bộ cách mạng... phải giữ vững đạo đức cách mạng mới là người cán bộ cách mạng chân chính. Đạo đức cách mạng, theo Người, có thể tóm tắt là: nhận rõ phải, trái; giữ vững lập trường; tận trung với nước; tận hiếu với dân. Đạo đức cách mạng là quyết tâm suốt đời đấu tranh cho Đảng, cho cách mạng. Đó là điều chủ chốt nhất. Người khẳng định: muốn xây dựng chủ nghĩa xã hội thì phải bồi dưỡng con người xã hội chủ nghĩa. Con người xã hội chủ nghĩa là con người có đạo đức với các phẩm chất: cần, kiệm, liêm, chính, chí công, vô tư, một lòng một dạ phục vụ nhân dân, phục vụ cách mạng.

Quan niệm của Hồ Chí Minh về đạo đức cách mạng rất rõ ràng, cụ thể, gần gũi và dễ hiểu. Người còn chỉ rõ, đối với cán bộ, đảng viên có đạo đức cách mạng thì khi gặp khó khăn, gian khổ, thất bại, cũng không sợ sệt, rụt rè, lùi bước. Đó là những người, vì lợi ích chung của Đảng, của cách mạng, của giai cấp, của dân tộc và của loài người mà không ngần ngại hy sinh lợi ích riêng của cá nhân. Khi cần thì sẵn sàng hy sinh cả tính mạng của mình cũng không tiếc.

Khi nói về một số cán bộ, đảng viên mắc khuyết điểm, chậm tiến, Hồ Chí Minh khẳng định: nói chung, các đồng chí ấy rất trung thành với Đảng, với nhân dân, nhưng tư tưởng và tác

phong chưa thuần, đang mang một "ba lô chủ nghĩa cá nhân" hoặc nặng, hoặc nhẹ. Người chỉ rõ nguyên nhân của chủ nghĩa cá nhân là: "Sinh trưởng trong xã hội cũ, chúng ta ai cũng mang trong mình hoặc nhiều hoặc ít vết tích xấu xa của xã hội đó về tư tưởng, về thói quen... Vết tích xấu xa nhất và nguy hiểm nhất của xã hội cũ là *chủ nghĩa cá nhân*. Chủ nghĩa cá nhân trái ngược với đạo đức cách mạng, nếu nó còn lại trong mình, dù là ít thôi, thì nó sẽ chờ dịp để phát triển, để che lấp đạo đức cách mạng, để ngăn trở ta một lòng một dạ đấu tranh cho sự nghiệp cách mạng" (4).

Người vạch ra chân tướng và biểu hiện cụ thể của *chủ nghĩa cá nhân*, là so bì đả ngộ: lương thấp, cao, quần áo đẹp, xấu, là uế oải, muốn nghỉ ngơi, hưởng thụ, an nhàn; là việc gì cũng chỉ lo lợi ích riêng của mình, không quan tâm đến lợi ích chung của tập thể; "miễn là mình béo mặc thiên hạ gầy". Theo Người, do chủ nghĩa cá nhân mà ngại gian khổ, khó khăn, sa vào tham ô, hủ hóa, lãng phí, xa hoa; tham danh trục lợi, thích địa vị, quyền hành; tự cao tự đại, coi thường tập thể, xem khinh quần chúng, độc đoán chuyên quyền; xa rời quần chúng, xa thực tế, mắc bệnh quan liêu, mệnh lệnh; họ không có tinh thần cố gắng vươn lên, không chịu học tập để tiến bộ. Cũng do chủ nghĩa cá nhân mà mất đoàn kết, thiếu tính tổ chức, tính kỷ luật, kém tinh thần trách nhiệm, không chấp hành đúng đường lối, chính sách của Đảng và của Nhà nước, làm hại đến lợi ích của cách mạng, của nhân dân. Nó đẻ ra mọi thói hư tật xấu như: lười biếng, suy bì, kiêu căng, kèn cựa, nhút nhát, lãng phí, tham ô, bè phái, địa phương chủ nghĩa...

Theo Người, muốn đánh thắng kẻ địch bên ngoài, thì trước hết phải đánh thắng kẻ địch bên trong là chủ nghĩa cá nhân. Muốn giữ gìn sự trong sáng của chủ nghĩa Mác - Lê-nin thì trước hết tự mình phải trong sáng. Muốn đánh thắng kẻ thù là *chủ nghĩa đế quốc*, muốn xây dựng

(4) Hồ Chí Minh: *Sđd*, t 9, tr 283

thành công *chủ nghĩa xã hội*, thì trước hết phải chiến thắng "kẻ thù bên trong" của mỗi cán bộ, đảng viên, mỗi cơ quan, đơn vị cũng như của cả sự nghiệp cách mạng của chúng ta. Bởi trong cuộc đấu tranh chống đế quốc xâm lược, chủ nghĩa cá nhân chống phá ta từ trong nội bộ, làm suy yếu ta, tiếp tay cho địch. Còn trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội, chủ nghĩa cá nhân đã đẻ ra muôn vàn thứ bệnh làm tha hóa, biến chất đội ngũ cán bộ của Đảng, làm mất lòng tin của nhân dân đối với Đảng.

Với Hồ Chí Minh, chủ nghĩa cá nhân là trái ngược với đạo đức cách mạng. Vì vậy, muốn thành người cộng sản chân chính phải chống chủ nghĩa cá nhân. Hồ Chí Minh, kiên quyết phê phán chủ nghĩa cá nhân và không ngừng kêu gọi mọi người kiên quyết đấu tranh loại bỏ chủ nghĩa cá nhân ra khỏi đời sống xã hội. Theo Người, muốn có con người xã hội chủ nghĩa phải xây dựng tư tưởng xã hội chủ nghĩa. Mà muốn có tư tưởng xã hội chủ nghĩa phải gột sạch chủ nghĩa cá nhân; muốn thành người xã hội chủ nghĩa, phải có tư tưởng xã hội chủ nghĩa, phải chống chủ nghĩa cá nhân; hay, muốn xây dựng chủ nghĩa xã hội phải có con người xã hội chủ nghĩa. Con người xã hội chủ nghĩa là phải đi đến hoàn toàn không có chủ nghĩa cá nhân.... Chính vì thế, Hồ Chí Minh khẳng định, để tu dưỡng đạo đức cách mạng, đạo đức xã hội chủ nghĩa, phải kiên quyết chống chủ nghĩa cá nhân.

Hồ Chí Minh đòi hỏi mỗi cán bộ, đảng viên phải không ngừng trau dồi đạo đức cách mạng, bồi dưỡng chủ nghĩa tập thể, tẩy trừ chủ nghĩa cá nhân. Người nói, "Mỗi cán bộ, đảng viên phải đặt lợi ích của cách mạng, của Đảng, của nhân dân lên trên hết, trước hết. Phải kiên quyết quét sạch chủ nghĩa cá nhân, nâng cao đạo đức cách mạng, phải bồi dưỡng tư tưởng tập thể, tinh thần đoàn kết, tính tổ chức và kỷ luật"⁽⁵⁾. Mặc dù, Hồ Chí Minh đòi hỏi mỗi cán bộ, đảng viên phải đặt lợi ích của cách mạng, của Đảng, của nhân dân lên trên hết nhưng Người cũng rất nhân văn, rất "con người" khi chỉ rõ: "Đấu tranh chống chủ nghĩa cá nhân không phải là "giày xéo lên lợi

ích cá nhân". Mỗi người đều có tính cách riêng, sở trường riêng, đời sống riêng của bản thân và của gia đình mình. Nếu những lợi ích cá nhân đó không trái với lợi ích của tập thể thì không phải là xấu. Nhưng lại phải thấy rằng chỉ ở trong chế độ xã hội chủ nghĩa thì mỗi con người mới có điều kiện để cải thiện đời sống riêng của mình, phát huy tính cách riêng và sở trường riêng của mình"⁽⁶⁾.

Trong quá trình lãnh đạo cách mạng, Người luôn nhắc nhở: "Mọi đảng viên đều phải ra sức học tập chủ nghĩa Mác - Lênin cùng cố lập trường giai cấp vô sản... phải luôn luôn nâng cao đạo đức cách mạng, kiên quyết đấu tranh chống chủ nghĩa cá nhân, bồi dưỡng chủ nghĩa tập thể của giai cấp vô sản"⁽⁷⁾. Bởi theo Người, muốn xây dựng chủ nghĩa xã hội phải có tinh thần xã hội chủ nghĩa, muốn có tinh thần xã hội chủ nghĩa phải đánh bại chủ nghĩa cá nhân. Người luôn luôn tin tưởng rằng: chủ nghĩa tập thể, chủ nghĩa xã hội nhất định thắng, chủ nghĩa cá nhân nhất định bị tiêu diệt.

Nâng cao đạo đức cách mạng, quét sạch chủ nghĩa cá nhân là một tư tưởng rất quan trọng trong hệ thống tư tưởng cách mạng của Hồ Chí Minh. Đây chính là tư tưởng cốt lõi, chính là "cơ sở lý luận và thực tiễn" để xây dựng đội ngũ cán bộ, đảng viên của Đảng nói riêng và xây dựng con người mới xã hội chủ nghĩa Việt Nam nói chung. Xây dựng con người Việt Nam vừa là mục đích vừa là động lực của sự nghiệp cách mạng nước ta do Đảng lãnh đạo. Vì thế, để thực hiện thành công chiến lược con người, chúng ta phải đào tạo, rèn luyện và xây dựng được một lực lượng cán bộ hùng hậu đủ sức hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước. Điều này lý giải vì sao suốt cuộc đời lãnh đạo cách mạng của mình, Hồ Chí Minh đã dồn bao tâm lực, không ngừng, không nghỉ để giáo dục, dạy dỗ và thuyết phục

(5) Hồ Chí Minh: *Sđđ*, t 12, tr 438 - 439

(6) Hồ Chí Minh: *Sđđ*, t 9, tr 291

(7) Hồ Chí Minh: *Sđđ*, t 10, tr 21

mọi người phải *nâng cao đạo đức cách mạng, quét sạch chủ nghĩa cá nhân*. Người đã vạch ra một cách sâu sắc nguồn gốc, bản chất và những biểu hiện cụ thể "muôn hình, vạn trạng" của chủ nghĩa cá nhân. Người cũng chỉ rõ, muốn tẩy rửa những căn bệnh của chủ nghĩa cá nhân, mỗi cán bộ, đảng viên phải thấm nhuần chủ nghĩa Mác - Lê-nin, thấm nhuần lý tưởng cộng sản chủ nghĩa; phải nâng cao trình độ giác ngộ của mình; phải học theo cái tinh thần kiên quyết, dũng cảm, hy sinh của nhân dân và của chiến sỹ; phải thực hành tự phê bình và phê bình đồng sự mình. Phê bình một cách thiết thực mà thân ái. Phê bình từ cấp trên xuống và từ cấp dưới lên. Phê bình nhau và giúp đỡ nhau sửa chữa.

Những vấn đề mà Đảng và nhân dân ta đang hết sức lo lắng và được trình bày ở Nghị quyết Đại hội IX và Nghị quyết Trung ương 9, khóa IX về tình trạng suy thoái tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, nạn tham nhũng, hối lộ, nạn quan liêu, cửa quyền, độc đoán, hống hách, chuyên quyền, sách nhiễu nhân dân, xa rời quần chúng... ở một số cán bộ, đảng viên ta hiện nay không ngoài những biểu hiện cụ thể của *chủ nghĩa cá nhân* mà chính Hồ Chí Minh khi sinh thời đã dồn biết bao tâm lực tập trung phê phán và kiên quyết đấu tranh. Trong điều kiện đổi mới, hội nhập quốc tế hiện nay, rõ ràng để **"Tiếp tục đổi mới công tác cán bộ"**. Xây dựng đội ngũ cán bộ, trước hết là cán bộ lãnh đạo và quản lý ở các cấp, vững vàng về chính trị, gương mẫu về đạo đức, trong sạch về lối sống, có trí tuệ, kiến thức và năng lực hoạt động thực tiễn, gắn bó với nhân dân"⁽⁸⁾, việc học tập một cách sâu sắc chủ nghĩa Mác - Lê-nin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đặc biệt là tư tưởng *"nâng cao đạo đức cách mạng, quét sạch chủ nghĩa cá nhân"* của Người có ý nghĩa sống còn đối với công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội, sự nghiệp đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa thực hiện mục tiêu dân giàu, nước mạnh, xã hội công bằng, dân chủ, văn minh.

Để thiết thực nâng cao đạo đức cách mạng, quét sạch chủ nghĩa cá nhân trong quá trình đẩy

manh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước hiện nay theo chúng tôi cần *thực hiện một số giải pháp* vừa cấp bách vừa mang tính lâu dài sau: Tiếp tục đổi mới công tác cán bộ theo tinh thần Nghị quyết Hội nghị lần thứ ba Ban Chấp hành Trung ương khóa VIII (về chiến lược cán bộ của thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước) và Nghị quyết Đại hội IX của Đảng; kiên quyết xử lý nghiêm những cán bộ, đảng viên tham nhũng, thoái hóa, biến chất; phát động phong trào tuyên truyền, giáo dục đạo đức cách mạng; thường xuyên tổ chức những đợt sinh hoạt nghiêm túc trong đội ngũ cán bộ, đảng viên về phê bình và tự phê bình theo tinh thần xây dựng; đẩy mạnh đấu tranh chống tham nhũng, khẩn trương xây dựng Luật phòng, chống tham nhũng; đẩy mạnh cải cách hành chính, chống quan liêu, cửa quyền, những nhiễu nhâm dân; tiếp tục hoàn thiện hệ thống pháp luật; kiên quyết phê phán lối sống thực dụng, lai căng, ngăn chặn sự xâm nhập của văn hóa độc hại; kiên quyết đấu tranh chống các tư tưởng phản động, ly khai, chống âm mưu "diễn biến hòa bình"; xây dựng con người mới phù hợp với điều kiện hiện nay; đề cao gương "người tốt, việc tốt"; có chính sách, cơ chế phù hợp để giải quyết hài hòa mối quan hệ giữa ba lợi ích; thực hiện nghiêm túc Quy chế Dân chủ ở cơ sở; đẩy mạnh phong trào xây dựng đời sống văn hóa ở khu dân cư...

Và cuối cùng, muốn phát huy vai trò lãnh đạo của Đảng và xây dựng thành công chủ nghĩa xã hội ở nước ta trong điều kiện hiện nay, chúng ta cần ghi nhớ và thực hiện đúng những lời căn dặn của Chủ tịch Hồ Chí Minh: Đảng ta là một Đảng cầm quyền. Mỗi đảng viên và cán bộ phải thật sự thấm nhuần đạo đức cách mạng, thật sự cần, kiệm, liêm, chính, chí công, vô tư. Phải giữ gìn Đảng ta thật trong sạch, phải xứng đáng là người lãnh đạo, là người đầy tớ thật trung thành của nhân dân. □

(8) Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ IX, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2001, tr 141